

“Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un” Getirdiđi Değişiklik ve Yenilikler Hakkında

BFS - 2016/07
İstanbul, 10.08.2016

“Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” 09.08.2016 Tarih ve 29796 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kanun’un temel amacı; yatırım ortamının iyileştirilmesi, işlem maliyetlerinin azaltılması, finans kurumları arasında farklı uygulamaların ortadan kaldırılması, uluslararası yatırımların teşvik edilmesi gibi konularda iyileştirme sağlanmasıdır.

Bu sirkülerimizde; söz konusu Kanun ile vergi kanunlarında yapılmış olan değişikliklerden önemli gördüklerimiz hakkında aşağıda vergi türleri itibariyle özet halinde bilgi verilmiştir.

GİDER VERGİLERİ KANUNU (BSMV) :

- Girişim sermayesi yatırım fonları ile ortaklıklarının para ve sermaye piyasalarında yaptıkları işlemler nedeniyle elde ettikleri paralara BSMV istisnası getirilmiştir.
- Banka ve finansman şirketlerinin “Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun” gereğince tüketicilere iade ettikleri tutarlara ilişkin vergileri iadenin yapıldığı dönemde hesaplanan BSMV’den indirebileceklerdir. Bu dönemde indirilemeyen vergiler, sonraki dönem beyannamelerinde indirim konusu yapılabilecektir. Böylece, BSMV uygulamasında bu konuyla sınırlı olmak üzere banka ve finansman şirketlerine mahsup yetkisi tanınmış olmaktadır.

GELİR VERGİSİ KANUNU :

- Gelir Vergisi Kanunu’nun 22. maddesinde yapılan düzenlemeyle, tek primli yıllık gelir sigortalarında sigorta süresinden bağımsız olarak tanınmış olan istisna, sigorta süresi en az on yıl veya ömür boyu olanlar için uygulanacak şekilde değiştirilmiş, sigorta süresi on yıl ve üzeri olan tek primli yıllık gelir sigortalarından vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılmalardan hariç, erken ayrılma durumunda erken ayrılma tarihinde ödenen iratlar üzerinden tevkifat yapılmasına imkan sağlanmıştır.
- Yurtiçi tasarrufların teşviki için tek primli yıllık gelir sigortalarında sigorta süresinden bağımsız olarak tanınmış olan istisna, sigorta süresi en az on yıl veya ömür boyu olanlar için uygulanacak şekilde değiştirilmiştir.
- Yapılan düzenlemeyle, Gelir Vergisi Kanunu’nun 89. maddesinin birinci fıkrasının (13) numaralı bendi ile 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu’nun 10. maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendinde yer alan indirim kapsamındaki faaliyet alanlarında

yurtdışı yerleşiklere yüksek katma değerli hizmet veren işverenlerin istihdam ettiği hizmet erbabının ücretleri üzerinden hesaplanan vergiden kısmi indirim uygulaması getirilmiştir.

- İşletmeye dahil olan gayrimenkullerin iktisadi değerini artırıcı niteliği olan ısı yalıtımı ve enerji tasarrufu sağlamaya yönelik harcamaların yapıldığı yılda doğrudan gider yazılmasına imkan sağlanmaktadır.

- Ar-Ge indirimi müessesesi, Ar-Ge ile ilgili teşvik ve diğer düzenlemelerin yer aldığı 5746 sayılı Kanunda düzenlenmek üzere, 193 sayılı Kanun'dan çıkarılmıştır.

- Ayrıca, ürün testi, sertifikasyon, veri işleme, veri analizi ve mesleki eğitim hizmeti verenler tarafından, Türkiye'de yerleşmiş olmayan kişilerle, işyeri, kanuni ve iş merkezi yurtdışında bulunanlara Türkiye'de verilen ve münhasıran yurtdışında yararlanılan bu hizmetler dolayısıyla oluşan kazançların yarısının, gelir vergisi beyannamesi üzerinde indirim konusu yapılması öngörülmektedir.

- Kanun'a eklenen 98/A maddesiyle muhtasar beyanname ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesi birleştirilmesi suretiyle oluşturulacak "Muhtasar ve prim hizmet beyannamesi" ismiyle yeni bir beyanname tanımlanmıştır. Bu beyannamenin kullanılmasına ilişkin zorunluluk ile diğer hususları belirlemeye Maliye Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı yetkili kılınmıştır.

DAMGA VERGİSİ KANUNU :

- Yapılan değişiklikle nispi damga vergisine tabi kâğıtlarda her bir nüshanın ayrı ayrı vergilendirilmesi uygulamasına son verilmiş, bir nüsha üzerinden vergi alınmak suretiyle vergi yükü hafifletilmiştir. Maktu damga vergisine tabi kâğıtlarda ise her bir nüshadan ayrı ayrı vergi alınması uygulamasına devam edilmektedir.

- Bir kâğıt üzerine konulan adi kefalet ve garanti taahhüdü şerhleri üçüncü bir kişinin akdi veya işlemi olarak ayrıca damga vergisine tabi tutulmakta ve aynı kâğıda taraf adi kefil ve garanti taahhüdünde bulunanların (garantörlerin) birden fazla kişi olması durumunda her bir kişi için ayrı ayrı damga vergisi alınmakta iken, yapılan düzenleme ile aynı kâğıtta birden fazla adi kefil ve garantör bulunması durumunda, yalnız bir kefalet ve bir garanti taahhüdü için damga vergisi alınması sağlanarak, işlem maliyetleri azaltılmıştır.

- Mevcut uygulamada birbirine bağlı ve bir asıldan doğma akit ve işlemlerin birkâğıtta toplanması halinde, bunlardan en yüksek vergi alınmasını gerektiren işlem üzerinden damga vergisi alınmakta iken, yapılan düzenlemeyle, pey akçesi (bağlanma parası), cayma tazminatı (zamanı rücu, cayma parası), ücret tevkifi, cezai şart gibi bir sözleşmenin yaptırımını olarak belirlenen taahhütlerden, bunlar başlı başına bir sözleşmeye konu olmadıkça damga vergisi alınmaması sağlanmıştır.

- Azami tutardan vergi alınan sözleşmelerde, sözleşmenin diğer hükümlerinde değişiklik olmaksızın sadece bedelin artırılmasına ilişkin değişiklik yapılması halinde, artan bedele ilişkin olarak damga vergisi alınmaması sağlanmıştır. Ancak, sözleşmelerin bedel dışında ilave iş, taraf ve miktar gibi unsurlarının da değiştirilmesi halinde, artan tutardan ayrıca

vergi alınması uygulaması devam edilecektir.

- Damga Vergisi Kanunu'nun ek 2. maddesinin verdiği yetkiye istinaden yayımlanan genel tebliğler çerçevesinde döviz kazandırıcı faaliyetlere ilişkin yürürlüğe konulan damga vergisi istisnaları nedeniyle uygulamada ortaya çıkan ihtilafları önlemek üzere yapılan düzenlemeyle, ihracat ve diğer döviz kazandırıcı faaliyetlerin tanımı ve bunlara yapılacak istisna uygulamasının usul ve esasları Kanun maddesi hükmü şeklinde yürürlüğe konmuştur.
- Damga Vergisinden istisna edilen kağıtların düzenlediği (2) sayılı tabloya yeni kağıtlar ilave edilmiştir. Bunlardan damga vergisi istisnası sağlanan bazıları aşağıda belirtilmiştir.
  - Anonim, limitet ve eshamlı komandit şirketlerin pay devirlerine ilişkin sözleşmeler,
  - Bireysel emeklilik, gruba bağlı bireysel emeklilik, işveren grup emeklilik sözleşmeleri,
  - Aracı kurumlara 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında tezgah üstü piyasalarda müşterileri ile karşılıklı türev araç düzenleme ve işlem yapma yetkisi veren sözleşmeler,
  - Gayrimenkul yatırım ortaklıklarında olduğu gibi gayrimenkul yatırım fonlarının münhasıran gayrimenkul portföylerine ilişkin alım satım sözleşmeleri ile gayrimenkul satış vaadi sözleşmeleri,
  - Bankalar, yurtdışı kredi kuruluşları ve uluslararası kurumların fatura temliki, kredinin devri işlemlerine ilişkin düzenledikleri kâğıtlar,
  - Finansman şirketlerinin düzenlemiş olduğu kredi sözleşmelerinin devrine ilişkin kâğıtlar,
  - Özkaynak kullanımının teşvik edilmesi amacıyla, KOBİ'lere ve teknoloji geliştirme kapasitesine sahip girişim şirketlerine sermaye piyasası vasıtasıyla finansman sağlayan girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ve girişim sermayesi yatırım fonları münhasıran girişim sermayesi yatırımları ile ilgili düzenlenen sözleşmeler ve bu sözleşmelere ilişkin düzenlenen diğer kâğıtlar,
  - Sermaye piyasası araçlarının kredili alımı, açığa satışı ve ödünç alma ve verme işlemleri ile ilgili olarak aracı kurumlar ile yatırımcılar arasında düzenlenecek sözleşmeler,

HARÇLAR KANUNU :

- Birden fazla nüsha olarak düzenlenen belli bir bedeli ihtiva eden kâğıtlara ilişkin nispi harca tabi işlemlerden, sadece bir nüsha için noter harcı alınacaktır.
- Belli tutarı ihtiva eden her nevi senet, mukavelename ve kâğıtların değiştirilmesi halinde, değişikliğe ilişkin senet, mukavelename ve kâğıtlarda gösterilen değer in tamamı üzerinden değil, artan tutar üzerinden aynı nispette harç alınacaktır.

- Finansal kiralama yöntemi ile finansman temin edilerek konut dahil taşınmaz alınması durumunda, finansal kiralama süresi sonunda söz konusu taşınmazın kiracıya devrinde tapu harcı istisnası sağlanmıştır.

- Anonim, limitet ve eshamlı komandit şirketlerin pay devirleri istisna kapsamına alınmıştır.

- Kanun'un ek 1. maddesinin verdiği yetkiye istinaden yayımlanan genel tebliğler çerçevesinde döviz kazandırıcı faaliyetlere ilişkin uygulanmakta olan harç istisnası, yapılan düzenlemeyle, ihracat ve diğer döviz kazandırıcı faaliyetlerin tanımı ve bunlara yapılacak istisna uygulamasının usul ve esasları Kanun maddesi hükmü şeklinde yürürlüğe konmuştur.

- Tahkim davalarında nispi karar ve ilam harcı alınmayacaktır.

- Ticari işletmelerin kuruluş aşamasındaki defter tasdiki işlemlerinden noter harçları alınmayacaktır.

- Münhasıran tacirler arasında tesis edilen ipotek işlemlerinde, hesaplanan tapu harcının %50' si tahsil edilecektir.

EMLAK VERGİSİ KANUNU :

- Yatırım teşvik belgesi kapsamında inşa edilen binalar, inşalarının sona erdiği tarihi takip eden bütçe yılından itibaren beş yıl süre ile emlak vergisinden muaf tutulmuştur.

- Yatırım teşvik belgesi kapsamında yapılan yatırımlar için iktisap olunan veya bu yatırımlar için tahsis edilen araziler yatırım teşvik belgesi süresince emlak vergisinden muaf tutulmuştur.

KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU :

- Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 17. maddesinin (4) numaralı fıkrasının (g) bendinde yapılan değişiklikle, elde edilen faiz gelirleriyle sınırlı olmak üzere tahvil satın almak suretiyle verilen finansman hizmetinin istisna kapsamında olduğu hususu açıklığa kavuşturulmaktadır. Böylece tahvil faiz geliri elde eden şirketlerin KDV hesaplaması gerektiği yönündeki GİB görüşü son bulacaktır.

- Her türlü varlık ve haklar, Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 17. maddesinin (4) numaralı fıkrasının (u) bendinde yer alan istisnanın kapsamına alınmak suretiyle, istisna hükmüne konu kıymetler genişletilmektedir.

- Her türlü varlık ve hakların varlık kiralama şirketlerine devirlerinde, devir tarihine kadar indirilen katma değer vergisi indirimlerinin geriye dönük düzeltilmemesi, bu tarihe kadar indirilemeyen katma değer vergisinin ise doğrudan gider yazılabilmesi sağlanmaktadır.

- Taşınır ve taşınmazların finansal kiralama şirketleri ile katılım bankaları, kalkınma ve yatırım bankalarına devrinde, devir tarihine kadar indirilen katma değer vergisinin indirimlerinin geriye dönük düzeltilmemesi, bu tarihe kadar indirilemeyen katma değer

vergisinin ise doğrudan gider yazılabilmesi sağlanmaktadır.

- Ayrıca, yapılan değişiklikle taşınırın da sat-kirala-geri al işlemleri kapsamında istisna kapsamına dahil edilmesi sağlanmaktadır.

KURUMLAR VERGİSİ KANUNU :

- Kurumlar Vergisi Kanunu'nun istisnalarla ilgili 5. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yapılan düzenleme ile anılan bendin parantez içi hükmü yürürlükten kaldırılmıştır. Bunun yerine, 5. maddeye ilave edilen iki yeni bent ile kurumların kira sertifikası ihracına veya sat-kirala-geri al işlemlerine konu edilen taşınmazlarının satışından doğan kazançlarına ilişkin istisna hükmü, uygulamada karşılaşılan sorunlar da dikkate alınarak, yeniden düzenlenmiştir.

- Ar-Ge indirimi müessesesi, Ar-Ge ile ilgili teşvik ve diğer düzenlemelerin yer aldığı 5746 sayılı Kanun'da düzenlenmek üzere, Kurumlar Vergisi Kanunu'ndan çıkarılmıştır.

- Ayrıca, ürün testi, sertifikasyon, veri işleme, veri analizi ve mesleki eğitim hizmeti verenler tarafından, Türkiye'de yerleşmiş olmayan kişilerle, işyeri, kanuni ve iş merkezi yurtdışında bulunanlara Türkiye'de verilen ve münhasıran yurtdışında yararlanılan bu hizmetler dolayısıyla oluşan kazançların yarısının, kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde indirim konusu yapılması öngörülmektedir.

- Yapılan değişiklikle, transfer fiyatlaması yoluyla örtülü kazanç dağıtıldığı değerlendirilmesine esas teşkil eden ilişkili kişinin belirlenmesi konusunda değişiklik yapılmıştır. Yeni uygulamada, örtülü kazanç dağıtımı kapsamında değerlendirilmesi için ilişkinin doğrudan veya dolaylı ortaklık kanalıyla olduğu durumlarda; ortaklık, oy veya kâr payı hakkının, ilişkinin ortaklık ilişkisi olmadan doğrudan veya dolaylı olarak ortaya çıktığı durumlarda; oy veya kâr payı hakkının en az %10 oranında olması şartı aranacaktır. İlişkili kişiler açısından bu oranların topluca dikkate alınması gerekmektedir.

- Ortaklık ilişkisi olup olmadığına veya ortaklık oranına bakılmaksızın, kurumların idaresi, denetimi veya sermayesi bakımından doğrudan veya dolaylı olarak bağlı bulunduğu ya da nüfuzu altında bulundurduğu kişiler, ilişkili kişi sayılmaya ve bu kişilerle yapılan mal veya hizmet alımı ya da satımı, transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı kapsamında değerlendirilmeye devam edilmektedir.

- Öte yandan, transfer fiyatlandırmasında uygulanacak yöntem konusunda mükellef ile Maliye Bakanlığı arasında anlaşma sağlanması halinde, anlaşma ile tespit edilen yöntemin zamanaşımına uğramamış vergilendirme dönemlerine de uygulanabilmesine imkân sağlanmış ve bu durumda izlenecek usule açıklık getirilmiştir.

- Anlaşmanın geçmiş vergilendirme dönemlerine uygulanması sebebiyle daha önceden ödenen vergiler ret ve iade edilmeyecektir. Bu suretle, mükellefe anlaşma kapsamında Vergi Usul Kanununun pişmanlık ve ıslah hükümlerinden faydalanma imkânı verilerek, anlaşma hükümlerinin vergi ziyai cezası ödenmeden zamanaşımına uğramamış geçmiş vergilendirme dönemlerine de uygulanması sağlanmaktadır.

- Transfer fiyatlandırmasına ilişkin belgelendirme yükümlülüğünü tam ve zamanında yerine getiren mükelleflere uygulanmak üzere, örtülü kazanç dağıtımı nedeniyle zamanında tahakkuk ettirilmemiş veya eksik tahakkuk ettirilmiş vergilere ilişkin uygulanacak vergi ziyai cezasında %50 oranında indirim imkanı sağlanmıştır.

Arkan & Ergin